

ROJE METEORÓW W ROKU 1993

Miniony rok okazał się bardzo atrakcyjny do obserwacji meteorów. Nie tylko Perseidy dopisały wzmożoną aktywnością, także i cztery inne roje pokazały na co je stać.

Pierwszą niespodziankę sprawiły Orionidy. Zwykle w maksimum rój ten wykazuje Zenitalne Liczby Godzinne (ZHR) około 20 - 30. Tym razem, już 18 X, a więc trzy dni przed osiągnięciem maksimum jego aktywność przekroczyła 25 meteorów na godzinę (ZHR=35) (donosiliśmy o tym w *Cyrqlarzu no. 66*). Okazało się jednak, że to nie wszystko. Rankiem 23 października amerykański miłośnik astronomii J. Dietrich w ciągu pół godziny zanotował pojawienie się aż 15 zjawisk z tego roju. Co najciekawsze liczba ta jest tym bardziej imponująca, że ze swojego stanowiska mógł on obserwować tylko gwiazdozbiory Perseusza i Kasjopeji.

Więcej szczęścia miał J. Brausch, który w ciągu dwóch nocy spędził pod niebem 13 (!!!) godzin i zaobserwował 231 Orionid. Pierwsze 7 godzin obserwacji wykonał on w nocy z 21 na 22 X i w tym czasie zanotował pojawienie się 132 meteorów z tego roju. Następne 99 zjawisk zaobserwował podczas drugiej, tym razem sześciogodzinnej sesji, w nocy z 23 na 24 X.

Kolejnym rojem, który dał próbkę swoich możliwości były Leonidy. Dzięki pracy grup obserwatorów działających w Sandomierzu pod kierunkiem Jowity Lis, wiemy, że w nocy z 9 na 10 listopada obserwowane liczby godzinne wyniosły 4 meteory. Jasność jednego z nich osiągnęła wartość -3.5 mag. Biorąc pod uwagę nie najlepsze warunki (widoczność 5.0 mag.) rzeczywista liczba godzinna powinna znacznie się zwiększyć. Następną obserwacją wykonaną w nocy z 12 na 13 XI dała liczbę godzinną 6. Kolejna, tym razem w nocy z 16 na 17 XI, wykonana w bardzo dobrych, górskich warunkach, dała 13 meteorów w ciągu godziny. Jeszcze ciekawsze rzeczy działy się w maksimum tj. noc później. Wtedy bowiem grupa węgierskich miłośników astronomii w ciągu 4 godzin zanotowała pojawienie się 130 meteorów. 71 z nich należało do roju Leonid. Maksimum wystąpiło między 3.00 a 4.00 UT kiedy ZHR wyniosła 34. Dla porównania w latach 1987 - 1991 wartość ta wahała się w granicach 15. Aktywność Leonid dość szybko spadła i w nocy z 19 na 20 listopada grupa sandomierska nie obserwowała już żadnego zjawiska z tego roju.

Nie trzeba było długo czekać by obejrzyć kolejny show, tym razem w wykonaniu Geminid. Już przed północą 12 grudnia T.F. Rankin zaobserwował w ciągu godziny aż 54 meteory z tego roju. Według M. DeMeyere'a z Belgii, który obserwował na falach radiowych, maksimum wystąpiło 14 grudnia w godzinach 0.00 - 0.30 UT, kiedy to zanotowano ponad 350 zjawisk. Widać stąd, że Geminid nie można za szybko spisać na straty i warto je obserwować.

Kolejna okazja zaobserwowania kilkudziesięciu zjawisk w ciągu godziny nadarzyła się rankiem 22 grudnia. Wtedy to J. Brausch, w ciągu dwóch godzin, zaobserwował 35 meteorów z roju Ursyd. Aż 24 z nich pojawiły się w ciągu drugiej części obserwacji. Ciekawostką jest, że Brausch prowadził swoje obserwacje w 20 stopniowym mrozie. Co znaczy chcieć.

SPRAWY PERSONALNE

Ponieważ ostatnio napłynęło sporo nowych obserwacji, a przy PKiM pojawiło się kilka nowych osób, które serdecznie witamy i zachęcamy do owocnej współpracy, poniżej podajemy aktualną listę członków i kandydatów.

Członkowie: 1. Marcin Barc 2. Krzysztof Czart 3. Bartosz Gołuszewicz 4. Piotr Grzywacz 5. Grzegorz Kaczmarczyk 6. Jowita Lis 7. Urszula Majewska 8. Arkadiusz Olech 9. Robert Olech 10. Tomasz Piotrowski 11. Małgorzata Stepień 12. Marcin Stolarz 13. Maria Woźniak 14. Przemysław Woźniak 15. Piotr Zieliński.

Kandydaci: 1. Agnieszka Ancerowicz 2. Magdalena Bajtlik 3. Elżbieta Brembor 4. Ścibor Budkowski 5. Maciej Cybulski 6. Bartosz Dąbrowski 7. Marek Dębski 8. Monika Gadowska 9. Anna Garnys 10. Krzysztof Gdula 11. Grzegorz Jaśkiewicz 12. Karol Jędrzejczak 13. Anna Kasperska 14. Krzysztof Kaszewski 15. Krzysztof Kida 16. Janusz Kosinski 17. Albert Krzyśków 18. Marek Krzyśków 19. Tomasz Krzyżanowski 20. Jacek Nezdropa 21. Paweł Moskwa 22. Ireneusz Sławiński 23. Krzysztof Socha 24. Robert Szaj 25. Dorota Szymańska 26. Maciej Walczak 27. Paweł Zawół 28. Bogusław Ziemiński.

SEMINARIUM W GRUDZIĄDZU

W dniach 24 - 26 marca 1994 roku, w sali kinowej Technikum Elektryczno - Chemicznego w Grudziądzu, miało miejsce X Ogólnopolskie Młodzieżowe Seminarium Astronomiczno - Astronautyczne. Przez pierwsze

dwa dni jury wysłuchało 46 referatów autorstwa młodzieży z całej polski. Trzeciego dnia, w sobotę rano, ogłoszone zostały wyniki. Pierwsze miejsce zajęli Ł. Wyrzykowski i M. Kośkiewicz z Choszczna za pracę pt. "Radioteleskop Lambda". Imprezie towarzyszył minikonkurs wiedzy o Koperniku oraz pokazowa wizyta uczestników w zmodernizowanym niedawno planetarium grudziądzkim.

Maria Woźniak

Co najciekawsze PKiM w Grudziądzu było reprezentowane przez wyłącznie żeńską załogę. Do finału bowiem zakwalifikowały się (w kolejności alfabetycznej): Agnieszka Ancerowicz, Magdalena Bajtlik i Maria Woźniak. Gratulujemy!

SPROSTOWANIE

W *Cyrylarzu* no. 68 w tekście "Sprawozdanie z IX Seminarium PKiM we Fromborku" autorstwa Piotra Grzywacza nawias z wykrzyknikami przy słowach "stwierdzenie prawomocności" został umieszczony przez Redakcję. Autora i wszystkie urażone tym osoby przepraszamy.

DANE DO OBSERWACJI

Kometa McNaught-Russell (1993v)

Miłą niespodziankę sprawiła kometa McNaught-Russell. W cyrkularzu IAU z 27 stycznia informowano, że jej maksymalna jasność wyniesie 11.2 mag. Tymczasem cyrkularz z 28 marca doniósł, że 22 marca kometa osiągnęła jasność aż 6.6 mag. Była więc jaśniejsza od oczekiwań około 100 razy. Niestety było już za późno, by zamieścić tę informację w naszym *Cyrylarzu*. Obecnie jej jasność wynosi około 8.5 mag. Jeśli ktoś chciałby spróbować ją odnaleźć, poniżej podajemy współrzędne (epoka 2000.0): 28IV $\alpha = 07^h 13^m 14^s$ $\delta = +69^\circ 37' 42''$, 3V $\alpha = 08^h 10^m 42^s$ $\delta = +73^\circ 44' 36''$, 8V $\alpha = 09^h 20^m 36^s$ $\delta = +76^\circ 02' 48''$.

Kometa Takamizawa-Levy (1993f)

Na pocieszenie niebo zesłało nam jednak inną dość jasną kometę. Odkryta została w nocy z 14 na 15 kwietnia, pierw przez Japończyka Kesao Takamizawę (za pomocą 10-cm astrokamery), a później przez Davida H. Levy'ego (wizualnie, używając 41-cm reflektora). Przez peryhelium kometa przejdzie 22 maja. Poniżej podajemy jej efemerydę.

	1994 TT	R. A. (2000)	Decl.	Delta	r	Elong.	Phase	m1
Apr.	14	21 23.37	+ 4 15.2	1.667	1.471	61.0	36.6	9.8
	16	21 22.65	+ 5 40.2	1.615	1.460	62.8	37.7	9.7
	18	21 21.78	+ 7 10.6	1.562	1.450	64.6	38.7	9.6
	20	21 20.73	+ 8 47.1	1.510	1.440	66.4	39.7	9.5
	22	21 19.49	+10 30.1	1.458	1.430	68.2	40.7	9.4
	24	21 18.02	+12 20.5	1.407	1.422	70.0	41.7	9.3
	26	21 16.30	+14 18.7	1.356	1.413	71.7	42.5	9.2
	28	21 14.28	+16 25.7	1.307	1.405	73.5	43.4	9.1
	30	21 11.93	+18 42.1	1.259	1.398	75.3	44.2	9.0
	May	2	21 09.18	+21 08.7	1.212	1.391	77.0	44.9
4		21 05.96	+23 46.2	1.167	1.385	78.7	45.5	8.8
6		21 02.18	+26 35.2	1.125	1.380	80.4	46.1	8.7
8		20 57.74	+29 36.1	1.084	1.375	82.0	46.6	8.6

DANE Z OBSERWACJI

- 94.02.09 godz. 18.00 - 19.00 UT, Aurygidy lut. n/h=2, sporadyczne n/h=1, obs. M. Stolarz, Prudnik.
 94.02.10 godz. 19.00 - 20.00 UT, Aurygidy lut. n/h=1, obs. M. Stolarz, Prudnik.
 94.02.12 godz. 19.15 - 20.15 UT, Aurygidy lut. n/h=0, obs. G. Kaczmarczyk, T. Piotrowski, Gdańsk.
 94.02.15 godz. 21.47 UT, jasny meteor (-3 mag.) z Wirginid lut. (orientacyjny rysunek), obs. K. Czart, Legajny.
 94.03.08 godz. 19.20 - 20.20 UT, δ -Leonidy n/h=1, C. Berenicydy n/h=1, sporadyczne n/h=1, obs. B. Gołuszewicz, R. Olech, Pruszcz Gdański.
 94.04.03 godz. 21.20 - 22.20 UT, Wirginidy II n/h=1, obs. M. Woźniak, Borkowo.

Obserwacje Nowej Cassiopeiae 1993 nadesłał Piotr Zieliński z Krakowa. Używał on teleskopu Maksutowa 100/1000.

94.02.13,74 UT jasn. 8.8 mag., 94.02.16,75 UT jasn. 9.5 mag., 94.02.27,75 UT jasn. 11.5: mag.

Observacje komety McNaught-Russell (1993v):

94.03.31,80 UT, jasn. 7.8 mag., B20x60, obs. A. Olech, Pruszcz Gd.

94.04.03,85 UT, jasn. 7.6 mag., B20x60, coma 10', DC=5.5, obs. A. Olech, Pruszcz Gd.

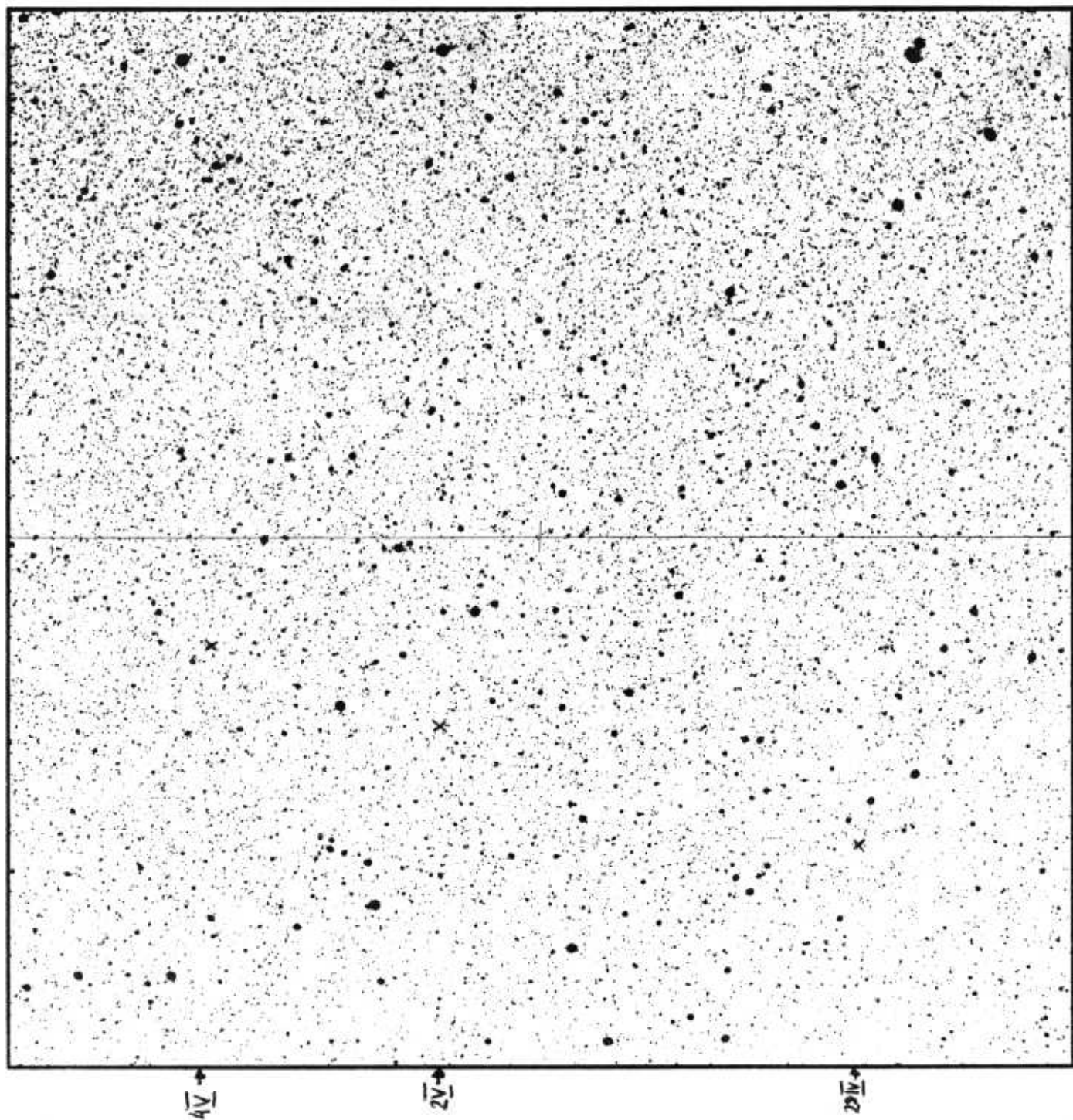
94.04.05,81 UT, jasn. 7.5: mag., B10x50, obs. P. Grzywacz, Łódź.

94.04.13,81 UT, jasn. 8.3 mag., B10x50, obs. P. Grzywacz, Warszawa.

94.04.18,81 UT, jasn. 8.1 mag., B10x50, obs. P. Grzywacz, Warszawa.

Redagują: Arkadiusz Olech, Przemysław Woźniak

Ponizej i na następnej stronie drukujemy mapki do obserwacji komety Takamizawa - Levy (1994f) na okres 29.04 - 12.05. Środek mapy pierwszej ma współrzędne $21^h00^m + 20^\circ$, a drugiej $20^h35^m + 30^\circ$ (epoka 1950.0).

Nazwa Roju	Współrz. Rad.	Okres Aktywn.	Maksimum	N/h maks.
Virginidy S	13 ^h 04 ^m -04°	05.03 - 17.05	25.04	-
Alfa Bootydy	14 ^h 36 ^m +18°	14.04 - 12.05	27.04	-
Fi Bootydy	16 ^h 04 ^m +50°	20.04 - 12.05	02.05	-
Kappa Virginidy	14 ^h 08 ^m -12°	27.04 - 09.05	04.05	-
Eta Aquarydy	22 ^h 32 ^m -01°	20.04 - 12.05	05.05	-
Alfa Virginidy	13 ^h 16 ^m -11°	27.04 - 08.05	05.05	-
Zeta Herculidy	16 ^h 28 ^m +28°	11.05 - 24.05	18.05	-
Tau Herculidy	15 ^h 24 ^m +40°	19.05 - 14.06	02.06	-
Arietydy	03 ^h 00 ^m +23°	29.05 - 20.06	07.06	-
Librydy	15 ^h 08 ^m -09°	27.04 - 12.05	m.n.	-
Epsilon Bootydy	14 ^h 56 ^m +28°	19.05 - 08.06	m.n.	-
Ni Cor. Borealidy	15 ^h 28 ^m +34°	21.05 - 31.05	b.m.	-

